

SAMOREGULACIJA: ČAROBNI ŠTAPIĆ ILI UZALUDNI TRUD?

Prof. dr. sc. Stjepan Malović

SVE JE JASNO

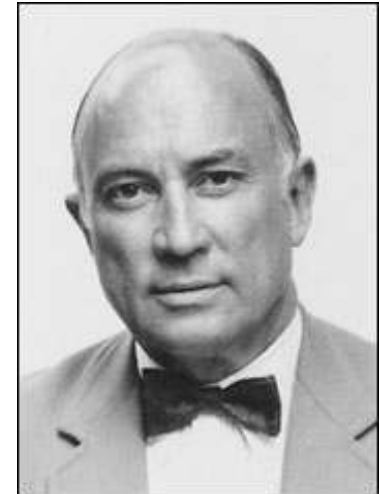

- **PITANJE: Koncentracija vlasništva nanijela je velike štete hrvatskim medijima. Kako ograničiti vlasnike?**
- **Lord Roy Hattersley: A što radi Vijeće za medije?"**
- **ODGOVOR: Ne postoji**
- **Lord Roy Hattersley: Hvala na iscrpnom i sveobuhvatnom odgovoru**

NODO ILITI MAS

- **Media Accountability System** ili **Način Osiguravanja Društvene Odgovornosti (medija)**
- **Obuhvaća svaki nedržavni način ili sredstvo što se koristi kako bi se mediji učinili odgovornima prema javnosti**
- **NODO djeluje samo moralnim pritiskom, no djelovanje se može pojačati autoritetom upravitelja medija ili postojećih zakonskih odredbi**
- **Žalosno je da novinari odbacuju svaki način da se poštuje deontologija struke**

Claude Jean Bertrand: Deontologija medija

VIJEĆE ZA MEDIJE

- Samoregulacija profesije smatra se najboljim načinom primjene etičkih načela i morala u medijima
- Novinari, vlasnici i javnost određuju i primjenjuju načela kojima se ukazuje na propuste i kako unaprijediti novinarstvo
- Državna regulacija ostaje na zakonskoj razini, ali prava primjena etičkih načela provodi se kroz vijeće za medije
- Ombudsman je također moguće rješenje, koje se vrlo često upotpunjuje s vijećem za medije

MREŽA

BROJKE:

- Alijansa Europskih Vijeća za medije (AIPCE) svake godine izmjenjuje iskustva i raspravlja o bitnim problemima suvremenih medija i novinarstva
- EU: djeluje u 20 zemalja
- VIJEĆE EUROPE: djeluje u 47 zemalja
- NE POSTOJI: Hrvatska, Francuska, Gruzija, Kazahstan, Kirgistan, Srbija, Turska, Slovenija, Mađarska, Gibraltar...
- PARADOKS: Uganda ima, a Francuska nema

VRUĆE TEME

- **Internet, novi mediji:** Belgija, Velika Britanija, Švicarska, Nizozemska, Švedska, Norveška, Njemačka
- **Povreda privatnosti:** Belgija, Danska, Nizozemska Švedska, Švicarska
- **Neprovjerene informacije:** Bugarska, Cipar, Estonija, Irska, Katalonija
- **Skandalozno informiranje:** Finska, Njemačka, Luksemburg
- **Imigranti i manjine:** Španjolska, Katalonija

KOJI PROBLEMI IH MUČE

- **RAZVIJENI:** Internet treba etički kodeks i treba ga uključiti u samoregulatorna tijela
- **NOVE ČLANICE:** Borba za priznanje
- **ZEMLJE KANDIDATI:** Nerazumijevanje za samoregulaciju, čak i onemogućavanje

KARAKTERISTIČNA PITANJA I RJEŠENJA

- **Smije li se tajno snimiti izjava za novine?**
(Nizozemska)
- **Uvjet za dobivanje novinarske iskanice je položena obuka iz etike (Izrael)**
- **Vijeće za medije izdaje novinarske iskaznice (Luksemburg)**
- **Objavljivanje podataka iz izvora u tvrtkama (insideri) krivično je djelo, što novinarima ugrožava zaštitu izvora**

Internet:

PROBLEM SVIH PROBLEMA

- Internet je postao generator govora mržnje, prostote, laži, vrijeđanja, kleveta, netočnih i jednostranih informacija
- Ne postoje etička pravila niti su uključeni u samoregulaciju
- Dvojba: ograničenja su u suprotnosti s demokratskom strukturom interneta
- Granica između javnog i privatnog
- Je li vijest na Facebooku ili Twiteru o mom raskalašenom ponašanju dozvoljiva?

PRIMJERI IZ ZEMALJA

- **ŠVEDSKA:** Brine ih sukob starih i novih medija. Traže odgovorno korištenje Interneta. Mladi ne shvaćaju da sloboda uključuje i odgovornost
- **NJEMAČKA:** smatra da je važno regulirati Internet. Veliki nakladnici potpisali dogovor
- **FINSKA:** burna rasprava. Traži se samoregulacija. Upozoravaju na krađu materijala iz drugih medija
- **NORVEŠKA:** uskoro zakonska regulacija new portala
- **ŠVICARSKA:** nedozvoljivo korištenje osobnih podataka
- **VELIKA BRITANIJA:** Facebook prošao nekažnjeno, a novine kažnjene

HRVATSKA AGONIJA

- **90-te:** pojavila se svijest o potrebi samoregulacije
- **2004:** usvojen hrvatski model
- **2006:** Optimizam, sve spremno za osnivanje
- **2008:** Pesimizam: izjalovili se svi naponi, društveni partneri tiho i bez glasa napustili projekt
- **2009:** Skepticizam: nikada lošije poštovanje etike u medijima i nikad dalje od osnivanja vijeća za medije